

В. М. Шкурупій,
здобувач кафедри богослов'я
Національного університету
«Острозька академія»

УДК 252

Проповідник правдивого православ'я: пошук істини

***Я є шлях, і істина, і життя;
ніхто не приходить до Отця, як тільки через Мене***
Ін.8:32

Статтю присвячено проблемі духовно-моральних пошуків істини через призму богословського осмислення життя, а також взаємозв'язку духовних пошуків, пророчих думок і визначень видатного православного мислителя сучасності преподобного Серафима Роуза та духовного стану українського народу й суспільства.

Автор розкриває суть небезпеки глобалістичних змін у світлі богословської думки Серафима Роуза та аргументовано доводить, що шлях до істини полягає у послідовному формуванні православного світогляду.

Ключові слова: *секуляризація, апостазія, глобалістичні процеси, духовна сфера, аскетичне життя, подвижництво, віра, євангельська наука, істина.*

Стаття посвящена проблемі духовно-моральних пошуків істини сквозь призму богословського осмислення життя, а також взаємозв'язку духовних пошуків, пророческих мислей і определений видаючогося

православного мислителя сучасності преподобного Серафима Роуза і духовного стану українського народу і суспільства.

Автор розкриває суть небезпек глобалістических змін у світлі богословської думки Серафима Роуза і аргументовано доводить, що шлях до істини лежить у послідовній формувани православної світоглядності.

Ключеві слова: *секуляризація, апостазія, глобалістическі процеси, духовна сфера, аскетическа життя, подвижничество, віра, євангельська наука, істина.*

The article is devoted to the problems of spiritual&moral searches of truth in the light of theological understanding of life and also interconnection of spiritual searches., predictive thoughts and determinations of modern outstanding orthodox thinker Serafim Rouz and spiritual condition of Ukrainian people and society.

The author shows the danger of global changes through theological thoughts of Serafim Rouz and argumentally proves that the way to the truth is in consecutive formation of orthodox outlook.

Key words: *secularization, apostasy, global processes, spiritual sphere, ascetic life, asceticism, faith, evangelic science, truth.*

Початок третього тисячоліття, як ніякий інший час, свідчить нам про наближення кінця світу – природними катаклізмами та техногенними катастрофами, але найбільше – апостазією, тобто відступництвом від Бога перед натиском споживацької ідеології, яку нині агресивно нав'язують людству зацікавленні у встановленні нового порядку міжнародні сили впливу.

Проблема апостазії, тобто відступництва від Бога Живого, завжди займала увагу святих Отців Церкви, а в попередні два століття – 19-те та 20-те ця проблема постала з катастрофічною силою, вилившись у філософію нігілізму як віру в ніщо, тобто протилежну християнській вірі в

Бога-Творця віру в порожнечу, і стала основою глобалістської ідеї об'єднання світу й панування над ним невеликої групи обраних. Про складові глобалізму й ту смертельну небезпеку, яку вони несуть в собі всьому людству, й говорить у своїх працях преподобний Серафим Роуз.

Оскільки духовна спадщина Серафима Роуза вивчена недостатньо, ми ставимо завдання дослідити основні етапи розвитку богословської думки в працях Серафима Роуза, в яких він, спираючись на духовну спадщину святих отців – Ігнатія Брянчанінова, Феофана Затворника, Василя Великого, Іоанна Богослова, Єфрема Сиріна, Іоанна Дамаскіна та ін., розкриває глибину падіння сучасних людей, а також вказує на шляхи виходу з духовної кризи.

Кожна епоха привносить в життя людства якісь свої характерні риси, часто докорінно змінюючи не лише сам спосіб життя, а й, відповідно, структуру самої цивілізації, накладаючи відбиток – коли позитивний, а коли й негативний – і на духовну сферу як самої людини, так і всього суспільства в цілому. Позаяк вся історія людства пов'язана з релігійністю (адже не було таких людських спільнот, які б жили поза віруваннями в надприродні сили), то релігія в усіх народів посідала й посідає одне з головних місць. Але, в міру поступу людської цивілізації в своєму розвитку, вона має етапи злету, так само як і етапи падіння або й цілковитого занепаду. Злет завжди пов'язаний із дуалістичною єдністю, яку можна охарактеризувати як єдність Творця і твореної Ним людини. Коли ж людина збивається з визначеного їй Богом шляху пізнання й творення середовища, в якому існує, захоплюється постійно наростаючими принадами світу, які сама ж і створює, аби полегшити умови життя й перетворити їх на постійне задоволення потреб перш за все тіла, котре в своїх пожадливістях немає спини, тоді починається занепад.

І починається він, звичайно ж, із поступової духовної деградації й морального виродження. Історія нам говорить про те, що найуспішніші цивілізації гинули саме тоді, коли досягали найбільшого розвитку. Саме в

цей час, отримуючи все нові й досконаліші продукти задоволення, суспільства спочатку розбещуються тілесно, а згодом, як наслідок, занепадають духовно, бо розквітає аморальність. Адже коли тілесне починає переважати над духовним, то в людині все сильніше проявляється тварне начало й цей процес практично зупинити неможливо.

Подібний розвиток подій людству запропонувала й нова ера – ера т. з. наукового прогресу, який, власне, поставив людство на межу виживання. А все тому, що людина, природно прагнучи до кращих матеріальних умов життя, втягується в цю гонитву і вже не в силі зупинитися. Відповідно, шукає й такої релігії, яка б відповідала її новому духовному стану, виправдовувала нові прагнення і була зручною у використанні задоволення тих нових духовних потреб, які приходять на заміну вже усталених, давно напрацьованих, що давали людині справжню опору в житті. Але один раз зірвавшись з основи, людина, шукаючи пояснення новому способу життя, заглиблюється в такі категорії, які пізнаються лише духом і аж ніяк не розумом.

Так виникла філософія як наука, що покликана пояснити природу Бога і людини та взаємозв'язок між ними, місце і роль людини в загальній світобудові. Але людська думка не має меж. Тому, заглиблюючись все далі й далі у філософствування, бо до цього спонукає звичайна гординя, людина втручається у ті високі сфери світобудови, які, в міру їхньої приналежності Самому Творцю, ніколи не можуть бути нею пізнаними, а відповідно впадає в оману й звичайне словоблуддя, котре завдає непоправної шкоди іншим, що сприймають все сказане за істину. Але ж Син Божий сказав: «Я є істина, і шлях, і життя». Тобто, все те, що необхідне людині для керування в житті, вже сказане Богом у Старому й Новому Заповітах та витлумачене богонатхненними отцями Церкви, а все інше – то людське мудрування, яке не має нічого спільного з Істиною.

В історії людства були різні періоди злету – Ренесанс, Відродження, або, скажімо, XIX-XX століття, коли науково-технічний прогрес набув

особливого розмаху, але в той же час друга половина двадцятого століття й початок нинішнього ознаменувалися глибоким занепадом всієї системи духовно-моральних цінностей, особливо в Європі та Америці, де споживацтво зведене в ранг смислу життя. Так само все владніше споживацький світогляд завойовує свої позиції і в нашій Україні.

Зрозуміло, що секуляризація суспільства в умовах шаленого наступу споживацької ідеології задоволення й вседозволеності не може негативно не впливати не тільки на духовний стан людей, а й на ситуацію в самих Церквах, членами яких є ті ж таки люди, намагаючись розхитувати їхню догматику, тобто основу, що стоїть непохитно ось уже майже дві тисячі років. Традиційні релігії – католицизм, православ'я та лютеранство – втратили свої лідерські позиції серед вірувань, а їхнє місце займають або відверте безбожництво, або всілякі псевдо-християнські чи й нехристиянські вірування.

До речі, негативний вклад сучасної філософії в цей процес достатньо вагомий. Цими словами я не відкидаю значення філософії в системі науки, але хочу зазначити, що нам, православним українцям, аби не втрапити в царство духовної темряви, а розібратися з тим, що ж сталося з нашими умами, з достатньо високою духовністю нашого суспільства за останні 50 років і яким шляхом виходити із моральної стагнації за відсутності вітчизняних авторів рівня Серафима Роуза, слід звертатися саме до його духовної спадщини, адже він наш сучасник, православний аскет-подвижник, сповідник повноти Істини віри православної.

Святий Кирило Єрусалимський ще в IV столітті говорив, що коли «знаєш ознаки антихристові, то не сам один пам'ятай їх, але всім повідомляй щедро». Не так вже й багато в наші дні працівників дванадцятої години, і подвиг їхній тяжкий. Серед них особливо помітна постать отця Серафима Роуза, який саме якраз «щедро» й повідомляє про антихриста, що владно входить у світ людей, у їх душі, спотворюючи

світогляд, викривлюючи поведінку, ставлячи людство на межу духовного краху.

Православна Церква, яка єдина зберегла як саму Христову євангельську науку, так і її тлумачення, визначені в канонах та правилах, прийнятих на семи Вселенських соборах, і які з того часу ніяким чином не змінювалися через небезпеку саме якраз порушення чистоти віровчення, стоїть на сторожі святоотцівської традиції. Але і в її лоні інколи проростають зерна деструкції, покликані до розростання сумніву в істинності віровчення, щоб таким чином зламати останній бастион на шляху здобуття остаточного панування над світом темної сили антихриста.

Тому предметом цієї статті є духовна спадщина видатного православного мислителя сучасності преподобного Серафима Роуза, який вніс величезний вклад у боротьбу за чистоту віри Православної, а метою дослідження є спроба на основі аналізу праць самого Роуза та оглядових джерел по цих працях, дати узагальнюючу характеристику його духовної спадщини. А також, по можливості, дослідити взаємозв'язок пророчих думок і визначень американського православного мислителя з нинішнім духовним станом нашого українського народу й суспільства та можливими негативними наслідками відпадиння від Христа і Його євангельської науки у світлі тих глобалістських процесів, що набули особливо загрозливого розвитку в наш час.

Але щоб зрозуміти непересічну роль духовних творів преподобного Серафима Роуза, слід ознайомитися з його біографічними даними, з його шляхом пошуків істинної віри, що увінчався прийняттям православ'я і хрещення в православній Церкві, аскетичного й подвижницького життя та такої ж важкої, але плідної творчої роботи в царині мислення. Адже його духовно-моральні пошуки істини життя в молоді роки є відображенням духовних пошуків сучасного розгубленого покоління. Тут і розчарування в традиціях того вірування, в якому виховувався, через відсутність у ньому повноти істини (зростав у протестантській сім'ї), а якщо взяти Україну, то

це спочатку атеїзм, а з набуттям незалежності – гонитва за комфортом життя. Юджин Роуз знайшов істинну Церкву, втримався в ній і показав приклад того, як можна терпляче, розмірено, мудро й православно жити щоденно, до самої кончини.

Серафим Роуз (Юджин Деніс) народився 12 серпня 1934 року в місті Сан-Дієго в Каліфорнії: ієромонах, духовний письменник, автор багатьох духовних праць, які значним чином вплинули на православне життя в Америці, а також мали значний вплив на богословську думку в православному світі взагалі.

Народився Роуз у звичайній американській протестантській сім'ї, школу закінчив з відзнакою і в 1952 році вступив до одного з найстаріших університетів Каліфорнії – Помола Коледж, що недалеко від Лос-Анджелеса, після закінчення якого вступив до Академії сходознавства в Сан-Франциско, де займався вивченням порівняльного аналізу релігій, серйозно вивчав західну, а згодом і східну філософію. Захоплювався буддизмом, працями Лао Цзи, а кожну з релігій він вивчав на її рідній мові. Скажімо, конфуціанські тексти читав на давній китайській. В Каліфорнійському університеті в Берклі в 1957 році отримав ступінь магістра сходознавства. Досконало володів французькою мовою та латиною. Поглиблено вивчав індуїзм, юдаїзм та інші релігійні течії.

Але в 1961 році, не дивлячись на те, що в університеті йому пророкували блискучу наукову кар'єру, він залишає навчання на час, необхідний йому для написання книги дослідження духовного стану сучасної людини. Хоч своє ставлення до сучасної йому науки він охарактеризував так: «Всепроникна відносність пізнання і скептицизм убивають майже у всіх потяг до істини. Науковий світ став сьогодні значним чином джерелом розтління. Слухати й читати слова людей, що не вірять в істину, – це і є розтління».

На богослужіння в православний храм Юджин прийшов, можна сказати, випадково, щоб вивчити ще одну релігійну «традицію», як сам про

це згадував наприкінці свого життя, але, постійно відвідуючи богослужіння, вивчаючи російську мову та читаючи праці про Православ'я, пориває з буддизмом. За його словами, він «нарешті знайшов те, що шукав», бо «серце підказало: ось мій дім».

В лютому 1962 року прийняв православне хрещення. В цей же час він познайомився з нащадком російських емігрантів, випускником православної семінарії Глібом Підмошенським, і вони разом починають видавати бюлетень «Православний вісник», потім відкривають у храмі лавку «Православні ікони й книги» – одну з перших в Америці, яка стала одним із головних духовних центрів православ'я. Він інтенсивно вивчав російську та старослов'янську мови, був читцем у храмі, а також закінчив теологічну школу в Сан-Франциско. Прочитавши «Добротолюбіє» і «Відверті розповіді прочанина своєму духовному отцю», Роуз наче ожив душею, і в ньому появилось невідступне прагнення пізнати справжню Істину. Матеріалізм, усі ті інші віровчення, які він осягав до цього, ідеологічний, як і релігійний психоз юрми, коли всього лише прикриваються релігійністю, стали для нього неприйнятними, як і неприйнятним спасіння з допомогою науки та прогресу. Адже за усім цим стоїть породження диявола – антихрист. І це є жорстокою дійсністю, від якої багато хто намагається відмахнутися тим постулатом, що, мовляв, наука так швидко розвивається, що скоро зможе пояснити справжнє походження світу й життя. Але Роуз, до речі, блискучий вчений, зрозумівши всю оманливість такого твердження, признається: «Коли я зрозумів, що в дійсності антихрист існує, тоді я переконався, що повинен існувати й Той, Хто протистоїть йому. Я зрозумів таким чином, що існує Христос».

Те, що Юджин прийшов до православної віри, може на перший погляд здатися випадковим, але насправді це стало закономірним наслідком тривалого й важкого шляху пошуків і блукань, глибоких душевних переживань і гірких помилок, величезної роботи мислення й нездоланного тяжіння до світла Істини. Він робить рішучий висновок: «Христос – ось

єдиний вихід, тільки в Ньому спасіння. Все інше: радощі сексу, політичні утопії, економічна незалежність – є всього лише тупики, де знайшли тільки кінець і віддаються тлінню багато й багато хто». З наверненням у православ'я Роуз пов'язував великі надії на спасіння, бо тільки в ньому він вбачав усю повноту осягнення істини. Адже, на відміну від західного християнства з його підкресленими цінностями комфортного життя, православ'я намагається набувати небесне спасіння через земне страждання. Це якраз цілком відповідало внутрішньому спрямуванню самого Роуза. Згодом він прийшов до розуміння того, що люди своїми гріхами, неправедним життям розпинають Христа і наближають Його Суд.

В середині 60-тих років Юджин та Гліб вирішують заснувати православне братство і в 1967 році неподалік від містечка Платина купують ділянку землі, на якій засновують і будують скит, куди й переїжджають у 1969 році, а в 1970 отримують постриг з іменами Серафим та Герман. У монастирі вони продовжують видавати «Православний вісник», пишуть і видають православні праці духовно-просвітницького і богословського змісту та проводять активну місіонерську діяльність.

У 1977 році отця Серафима було рукоположено на священника. Помер ієромонах Серафим Роуз в 1982 році у віці 48 років від тяжкої недуги, залишивши після себе не лише багато послідовників, але й велику літературну спадщину: статті, проповіді, листи, ґрунтовні богословські дослідження. До основних праць отця Серафима відносяться такі його вагомні праці, як «Православ'я і релігія майбутнього», «Душа після смерті», «Святі Отці: вірний шлях християнства» та інші.

Православний американець, преподобний Серафим Роуз, як ніхто в ХХ столітті, у своїх богословських працях глибоко розкрив усю трагедію відпадиння людства від спасительної євангельської науки Ісуса Христа і, відповідно, від Нього Самого, а також і ту страшну небезпеку для існування людської цивілізації, яку несе в собі духовний занепад через оманливість різних філософських теорій, котрими ворог людства намагається замінити

істинне вчення спасіння – євангельську науку Ісуса Христа та святих і богоносних Отців Церкви. Його богословська спадщина відзначається чітко вираженою вірністю тим духовним критеріям і переданням, які нам залишили святі Отці православної християнської віри від перших століть і до століття двадцятого.

Наприклад, у своїй великій праці «Православний погляд на книгу Буття» він систематизував пояснення видатних християнських мислителів від Макарія Великого до Феофана Затворника про творення Богом світу і на їх основі показав усю неспроможність представників наукового еволюціонізму та новоявлених «богословів» різних псевдо-християнських течій у вільному трактуванні обґрунтовувати власні теорії й різноманітні розмірковування, які ставлять під сумнів саму суть описаного творення світу в книзі Буття.

Так само він показує неспроможність тих православних «богословів», хто на догоду науковій філософії розвитку намагається виходити за межі чітко окресленого святими отцями безпосереднього розуміння як творення власне світу, так і першої людини – Адама, а тим паче Єви з ребра Адама.

Преподобний Серафим Роуз доводить, що перший чоловік і перша жінка не творені, як звичайні люди, адже, коли дотримуватися концепції, що вони утворилися, як і всі люди, від запліднення, тоді взагалі втрачається смисл цього періоду біблійної історії. Тим паче, що тоді виникає колізія з розумінням непорочного зачаття Дівою Марією від Духа Святого, а отже, й ставиться під сумнів божество Ісуса Христа як Сина Божого. Він пише, що «Ідея еволюціонізму зовсім відсутня в книзі Буття, згідно з якою кожне творіння створене «за родом своїм» і не «змінене в інше». Спираючись на праці святих Отців, він робить категоричний висновок: «Вчення про те, що Адам був створений не з праху, а шляхом розвитку з якогось іншого творіння, це вчення нове, зовсім чуже Православ'ю».

Отець Серафим відкидає принцип вільного трактування не тільки початкових розділів, а й усієї книги Буття, переконливо показуючи нам, що довільне філософствування на таку фундаментальну тему може призвести до ревізії основоположних розділів і Нового Заповіту, зокрема найголовнішої тези християнства – що Ісус Христос є Сином Божим, тобто поставити під сумнів істинність самого віровчення. При цьому він не використовує цитати з праць святих Отців, вириваючи їх із контексту для підтвердження тих чи інших власних думок, а, систематизуючи їх, глибоко й переконливо розкриває порушену тему. Якщо брати до уваги саме цей аспект «Буття...», то ми маємо цілісну й чітко вибудовану концепцію православної віри в Живого і Єдиного Бога, концепцію, на основі якої можна отримати стрункі й вірні уявлення про Бога, світ і людину як основу, на якій можна вже сміливо й безпомилково осягати всю науку Христову, розуміти тлумачення святих Отців і не помилятися в розумінні тих чи інших істин і позицій.

Для нас у двадцять першому столітті дуже важливо мати саме такий капітальний труд, як і інші його богословські праці, які є чистим і незасміченим всілякими віяннями сучасних філософствувань джерелом святих учителів Православ'я, а також духовним «продуктом» православної віри жертовного серця великого подвижника і практика істинного православного християнства. Адже о. Серафим взяв собі за завдання кликати людей до Христа – Живого Бога, до пізнання істинної Мети свого життя як остаточного пристановища своїх духовних шукань. Це особливо важливо в Україні, яка останнім часом стала на той же шлях, який нині проходять країни західного світу, де матеріальне та фізичне задоволення й, відповідно, постійна потреба розваг, які особливо широко культивуються, набрало таких масштабів і сили впливу на свідомість, що придушило природне прагнення людини до духовного спасіння саме через страждання серця й душі шляхом співрозп'яття з Христом. А це єдиний вірний шлях до Царства Небесного, бажаного місця для кожної людини,

яка живе не одним днем людини праху, бо за природою своєї душі людина безсмертна.

Отець Серафим Роуз був голосом традиційного святоотцівського Православ'я, але помірного, позбавленого будь-якого фанатизму чи примітивного модернізму. Строгий аскет-подвижник, він на власному досвіді та на ґрунті глибокого аналізу дійсності, переконався в тому, що нашому віку характерні зовсім нові спокуси, спрямовані проти Церкви Христової та її вірних. Як видатний православний мислитель, він чітко усвідомив, що сили зла, воюючи проти Христа і Його Церкви з метою її знищення, намагаються дробити її на різноманітні ворогуючі деномінації та віровчення, які по-різному трактують вчення Христового євангельського благовістя, як і Старого Заповіту, втягуючи людей у помилкові міркування та судження, що відводять їх від вірного розуміння Бога, духовного спілкування з Ним та правильної віри, як, власне, відводять і від самого Бога.

Розмиваючи істинність віри Христової, сили зла, що все владніше опановують світом, таким чином – під виглядом новітнього й, начебто, справжнього спілкування з Богом, намагаються впровадити бездуховність як головну умову остаточного оволодіння людською свідомістю. На це спрямований і рух екуменізму, адже його творці заснували свій рух не для пошуків об'єднання на основі істинної віри, яка ґрунтується на догматиці семи Вселенських Соборів, а намагаються об'єднати всі віри на основі компромісу чогось нового, але такого, що є далеким від фундаментальних основ християнства, що, знов же таки, спрямоване як проти Христа, так і проти Церкви.

Хоч сам отець Серафим вважав за необхідне Православній Церкві, як носієві всієї повноти істини, брати участь у цьому русі, але як участь суто просвітницьку, покликану просвітлювати інші віри світлом Христової науки, адже Православна Церква – Церква Христова, а не людська, і до неї всі покликані, і саме її Таїнства несуть у собі благодать Божу, а православна

духовність може бути осягнена лише тими, хто опановує нею в лоні православ'я. Серафим Роуз своїми богословським працями, як аскет і подвижник православ'я, показав усю неспроможність екуменічних постулатів про те, що ніхто не володіє істиною, а Церква Христова ще тільки створюється. Адже навіть вся сукупність сектантських утворень, що йменують себе церквами, не стануть Христовою Церквою в тому розумінні, яке вклав у це слово Сам її Засновник – Христос. У своїй діяльності активні діячі екуменізму користуються тим, що більшість представників інтелігенції та богословів відірвані від традицій православ'я і нетривкі у своїх переконаннях.

Для України справжнім випробуванням якраз і стало нашестя й, відповідно, засилля отих різноманітних деномінацій і релігійних новоутворень, що є продуктом людської гордині, таких, скажімо, як ті ж п'ятидесятники чи т. з. «Рідна віра» й інші, які своєю оманливою духовністю намагаються підірвати єдність і повноту Христової істини. На противагу цим хибним і оманливим вченням отець Серафим Роуз запропонував сформуванню православної філософії життя, яка спиратиметься на кращі зразки святих Отців як перших століть християнства, так і, скажімо, подвижників того ж дев'ятнадцятого століття – єпископів Ігнатія Брянчанінова чи Феофана Затворника, які вже тоді попереджали своїх співвітчизників про небезпеку відпадиння від істинної віри, застерігали від втягування в протиборство з Богом і Церквою. Так само він показав і ті трагічні наслідки такої ідеології втручання в чистоту православної віри і її догматику, надмірне засилля науки в усі сфери життя людей, особливо різні філософські трактування походження світу й життя та місця Бога в житті людини й суспільства, що й призвело врешті до втрати суспільствами віками напрацьованого високоморального стержня життя.

Як ми знаємо, втрапивши в пастку диявольської спокуси – якщо Бога немає, то все дозволено, – людство спочатку пережило трагедію Першої світової війни, згодом Другої, атомні бомби, скинуті американцями на

Японію, а згодом почалася нечувана до цього моральна й фізична розбещеність спочатку молоді, а потім і всіх верств і, як підсумок, можливість загальної катастрофи всієї людської цивілізації, тобто прискорене настання «останніх часів», про що нас застерігають святі Отці Церкви.

Тому ми не повинні закривати очі на все те, що твориться навколо нас у світі і в Церкві, бо так чи інакше, воно негативно впливає на нас самих і на середовище, в якому ми живемо, наближає кінець світу, і ми повинні його розпізнавати чітко й зрозуміло, а не піддаватися тому облесливому обману, яким намагається нас одурманювати світ.

Будь-якому православному християнину, який неупереджено спостерігає за тим, що відбувається, зрозумілі ті знамення, які відбуваються – страшної руйнівної сили землетруси, що стаються по всіх кінцях землі, виверження вулканів, поява майже нездоланих вірусів, техногенні й природні катастрофи й багато чого іншого, ненормальність і абсурдність самої організації життя – все це ознаки наближення кінця. А ще більше стоїть питання – виживе сама наша православна віра в своїй чистоті чи теж прийме в себе потворні знамення нинішнього часу? Це питання постає так гостро тому, що антихрист, який уже наближається, буде надто привабливим і дуже відповідатиме тому світському духу часу (до якого людство так вперто просувається), щоб не піддатися його звабливим спокусам.

У своїх працях Серафим Роуз намагається показати, що духовним життям не можна «цікавитися» чи «захоплюватися», тому що воно є полем боротьби, в якій очищається, як золото у вогні, душа. Він вважав, що треба, аби не зійти з істинного шляху спасіння, не шукати чогось свого, а відкинути упередження й уважно досліджувати, що з того чи іншого питання говорять святі отці, просити в Господа розуміння, і відповідь завжди прийде. І відповідь цю треба прийняти, хоча б вона й суперечила прийнятій у суспільстві думці чи власним попереднім переконанням.

Як зазначає преподобний Серафим (Роуз), поклик Христа ще лине до нас і наше завдання полягає в тому, щоб його чути й відгукуватися, пам'ятаючи, що Христос пішов на страждання за нас і що спасіння там, де страждають так само за Христа і де ще є серйозність життя, яку ми так легковажно втрачаємо, а подекуди й втратили. В цьому нам допоможе православний світогляд, з яким наша віра витримає всі удари життя і послужить джерелом спасіння для кожного, хто буде шукати Христа навіть у нинішньому житті з його жахливим духовним занепадом.

Вклад праць о. Серафима можна сміливо порівняти із значенням таких видатних учителів православ'я другої половини дев'ятнадцятого століття, як святителі Російської Православної Церкви Ігнатій Брянчанінов та Феофан Затворник, яким у свій час також доводилося боронити чистоту православного віровчення від тих викривлень, котрі намагалися вносити апологети нових філософських віянь в богослов'ї. Пройшовши школу протестантизму, дзен-буддизму, індуїзму, вивчивши різні напрямки світової філософської думки, о. Серафим дійшов до висновку, що в них немає глибини проникнення в істину.

А коли у своїх духовних пошуках істини став на роздоріжжі з єдиним запитанням: «Що є істина?», на яке так і не знайшов відповіді у своїх блуканнях, то, з волі Божої познайомившись із православ'ям, чітко й недвозначно, як світло маяка в темряві ночі, почув голос Ісуса Христа: «Я є шлях, і істина, і життя; ніхто не приходить до Отця, як тільки через Мене» (Ін. 14:6), а ще: «І пізнаєте істину й істина зробить вас вільними» (Ін. 8:32). І тут таки й зазначає: «Істини, яка дає вічне життя і свободу, не можна досягнути людськими засобами, вона може бути дана тільки в Одкровенні згори Тим, Хто має владу її дати» [1].

Шлях до цієї істини вузький, і більшість людей не знаходять його, але немає такої людини, яка б не шукала істину, тому що такою її створив Бог, Який Сам Істина.

Література:

1. Иеромонах Серафим (Роуз). «Человек против Бога». Пер. з англ.; Укл. В. І. Марченко. — М.: Изд-во Сретенского монастыря, 2006. — 256 с. — (Духовное наследие Русского зарубежья).
2. Иеромонах Серафим (Роуз). «Православное мировоззрение». (Ел. вариант). <http://www.voskres.ru/>.
3. Иеромонах Серафим (Роуз). «Православное понимание книги Бытия». Электронная библиотека «Православие и современность». (Ел. вариант). Русское Отделение Валаамского Общества Америки, 1998 г. http://lib.eparhia-saratov.ru/books/17s/serafim_rouz/genesis/contents.html.
4. Иеромонах Серафим (Роуз). «Православный взгляд на эволюцию» (Лист А. Каломіросу). (Ел. вариант). http://lib.eparhia-saratov.ru/books/17s/serafim_rouz/rouz1/contents.html
5. Иеромонах Серафим (Роуз). Биография (1934-1982). (Ел. вариант). <http://www.bogoslovy.ru/avt/rouzs.htm>.
6. Иеромонах Серафим (Роуз). «Православие и религия будущего». (Ел. вариант). <http://Golden-ship.boom.ru>.
7. Иеромонах Серафим (Роуз). «Святые Отцы Православия».
8. Иеромонах Серафим (Роуз). «Харизматическое "возрождение" как знамение времени». (Ел. вариант).
9. Иеромонах Серафим (Роуз). «Душа после смерти. Современные "посмертные" опыты в свете учения Православной Церкви». (Ел. вариант). Библиотека Веб-Центра "Омега", 2001. <http://www.wco.ru/>.
10. «Совет современникам». Письмо иеромонаха Серафима (Роуза) Библиотека форума "Православная беседа". (Ел. вариант). <http://pravbeseda.org/library/>.
11. Иеромонах Серафим (Роуз). «Когда Бог открывается сердцу». (Эл. вариант). Библиотека форума "Православная беседа". <http://pravbeseda.org/library/>